

Søknad – Byregion Fase 2

Søknadsnr.	2015-0039	Søknadsår	2015	Arkivsak
Støtteordning	Utviklingsprogrammet for byregioner fase 2 (2015-2017)			
Prosjektnavn	Prosjekt "Mer vekst i Grenland - utvikling i by og omland" - fase 2			

Kort beskrivelse

Grenlandssamarbeidet søker med dette om midler til prosjektet: «Mer vekst i Grenland – utvikling i by og omland» - fase 2. Prosjektet er i fase 2 tredelt. Prosjektet er forankret i vedtatte strategidokumenter for det regionale samarbeidet og regional plan for areal og transport. Overordnet mål er: Forsterket samspillet mellom grenlandskommunene for å øke konkurransekraften som næringsregion.

Prosjektplaner/orientering om de tre delprosjektene vedlegges søknaden.

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet «Mer vekst i Grenland – utvikling i by og omland» - fase 2 er tredelt:

Delprosjekt 1 omhandler ny strategisk næringsplan for Grenland, herunder kunnskapsgrunnlag og dialogprosesser. Prosjektet har i fase 1 innhentet deler av kunnskapsgrunnlaget gjennom rapporten «Regional analyse for Grenland 2014» og rapport «Mer vekst i Grenland – delprosjekt 1 samfunnsanalyse».

Delprosjekt 2 omhandler regionens næringsarealer og skal i fase 2 gjennomføre følgende:

- Utarbeidelse av en strategi for næringsarealer.
- Etablere et kartverktøy for presentasjon av næringsarealer.
- Utvikling av næringsarealet «Frier Vest».
- Pilotprosjekt for fortetting av næringsarealer.
- Næringsutvikling i sentrum – forstudie.

Prosjektet er en direkte oppfølging av Strategisk næringsplan for Grenland 2012-2015 og Samordnet plan for areal- og transport i Grenland 2025. Prosjektet har i fase 1 gjennomført en kartlegging av regionens næringsarealer. Næringslivet har hatt en sentral rolle i kartleggingsarbeidet. Prosjektet gjennomføres i samarbeid med Telemark fylkeskommune.

Delprosjekt 3 gjelder deltakelse som pilotregion i Telemarksforskings prosjekt «Skandinavisk vekstkultur». Grenlands hovedmål med deltakelse i prosjektet er å tilegne oss kunnskap som vil være nyttig i kommunene og regionens arbeid for å styre vår attraktivitet som næringsregion. Prosjektet bygger på en hypotese om at vekst i bosetting og/eller i arbeidsplasser kan skyldes god eller dårlig vekstkultur. Vekstkultur skapes av holdninger, verdier og samspillmønstre på stedet. Grenland ser på denne type kunnskap også som svært nyttig i arbeidet med kommunereformen.

Deltatt i fase 1 av Utviklingsprogrammet for byregioner: Ja

Søker har deltatt i ByR fase 1 og gjennomført samsfunnsanalyse slik som kreves. Det vises her til vedlagte Regionale analyser for Grenland 2014 og Samfunnsanalyse.

Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
Søker / Prosjekteier	Resare, Karianne Org.nr:938759839	Postboks 158 3701 SKIEN	97650656
Kontakt- person	Karianne Resare	porstboks 158 3701 SKIEN	97650656
Prosjekt- leder	Karianne Resare	postboks 158 3701 SKIEN	97650656

Geografi

805-Porsgrunn, 806-Skien, 811-Siljan, 814-Bamble, 815-Kragerø, 817-Drangedal

Spesifikasjon

Bakgrunn

Grenland har hatt en langt svakere vekst enn landsgjennomsnittet de siste 10-15 årene mht befolkningsvekst, vekst i antall arbeidsplasser mm. Grenland har gjort dette til tema for sin deltakelse i Byregionprogrammet (Byr).

Deltakelse i ByR 1 var organisert gjennom de to delprosjektene «Samfunnsanalyse med fokus på næringsliv» og «Kartlegging av næringsarealer».

I samfunnsanalysen, anbefales det å gjennomføre en mer helhetlig analyse, og at en slik analyse ser på muligheter og utfordringer knyttet til næringsstruktur, arbeidsmarked, innovasjon og kompetanse, kommunale tjenester, attraksjonskraft, kulturtilbud, internasjonalisering og samarbeid om næringsutvikling. Samfunnsanalysen anbefaler også at man foretar en omdømmeundersøkelse for Grenlandsregionen, og at det lages en felles strategi for næringsarealer.

Videre viser samfunnsanalysen til at regionen har tatt et viktig skritt i riktig retning med omorganisering av kommunenes felles næringssselskap «Vekst i Grenland IKS». Og at revisjon av en felles strategisk næringsplan er en gylden mulighet til felles politikkkutforming og samarbeid i regionen.

Prosjekt mål

Prosjekt mål: Forsterke samspillet mellom grenlandskommunene for å øke konkurransekraften som næringsregion.

Nærmere om delprosjekt 1:

Prosjekt navn: Strategisk næringsplan for Grenland.

Hovedmål: Netto tilvekst av arbeidsplasser og større attraksjonskraft i Grenland.

Resultatmål (hva skal leveres): En ny felles strategisk næringsplan for Grenland (SNP).

Nærmere om delprosjekt 2:

Prosjektnavn: Kartlegging og strategi for næringsarealer i Grenland.

Hovedmål:

Befolkningsvekst skal skapes ved å velge løsninger som sikrer attraktivitet for bedrifter, beboere og besøkende

Vekst i arbeidsplasser skal oppnås gjennom optimal tilrettelegging for næringslivet

Bærekraft skal skapes ved å velge areal- og transportløsninger som fremmer miljøvennlig transport, trafiksikkerhet, god folkehelse og god samfunnsøkonomi.

Økt konkurransekraft skal oppnås ved å forsterke samspillet mellom grenlandskommunene.

Prosjekt mål:

Sikre samsvar mellom næringsarealreserver og behov.

Sikre et variert utvalg av ledige næringsarealer med ulike kvaliteter
egnet for ulike typer virksomheter.

Ledige næringsarealer til rett tid

Sikre effektiv arealutnyttelse av næringsarealer.

Støtte opp under prinsippene for lokalisering i Regional plan for areal- og transport for Grenland.

Resultatmål/ leveranser:

Felles strategi for næringsarealer i Grenland.

Felles kartløsning for næringsarealer.

Utvikling av næringsarealet «Frier Vest».

Etablert en strategi for fortetting av ett utvalgt næringsområde i
Grenland.

Økt kunnskap om næringsutvikling i sentrumsområdene.

Forankring

Prosjektet er forankret i styringsdokumentene for Grenlandssamarbeidet, kommunenes etablerte samarbeid på areal- og transport; Bystrategi Grenland og Strategisk Næringsplan for Grenland 2012 - 2015.

Politisk behandling av prosjektet: Søknaden behandles i Regionrådet 5. juni og i de enkelte kommunene i mai/juni. Vedtak ettersendes innen 18. juni.

Prosjektorganisering

Delprosjekt 1:

Oppdragsgiver: De seks grenlandskommunene.

Prosjektansvarlig (PA): Karianne Resare/Grenlandssamarbeidet

Prosjektleder (PL): Hanne Gro Haugland/Vekst i Grenland

Styringsgruppe: Rådmennene i Grenland.

Arbeidet koordineres med Mer Vekst i Grenland delprosjekt 2.

Delprosjekt 2:

Oppdragsgiver: De 6 Grenlandskommunene og Telemark FK

Prosjektansvarlige (PA): Karianne Resare, Grenlandssamarbeidet og Birgitte Hellstrøm, Telemark FK

Prosjektleder (PL): Skal engasjeres

Styringsgruppe : Rådmennene i Grenlandskommunene og Telemark fylkeskommune.

Prosjektgruppe: Representanter fra alle kommunene og fylkeskommunen (planavdelinger+ ViG)

Politisk arbeidsgruppe: Representanter fra alle kommuner og fra fylkeskommunen. Personer avklares etter valget.

Næringslivet: Det er aktuelt å ha en egen gruppe med deltakere fra næringslivet. Denne vil bli opprettet i samarbeid Næringsforeningen for Grenland som i disse dager er under etablering.

Samarbeidspartnere

Kommunene Bamble, Drangedal, Kragerø, Siljan, Porsgrunn og Skien, Telemark Fylkeskommune, næringslivsaktører i regionen.

Aktiviteter

Nærmere om delprosjekt 1:

Aktiviteter: Arbeidet med ny felles strategisk næringsplan for Grenland kan deles inn i følgende bolker:

1. Analyse av næringsutvikling i Grenland - utfordringer og muligheter.

For å få en «treffsikker» SNP er det behov for økt kunnskap. I den forbindelse, og som anbefalt i samfunnsanalysen, vil det utarbeides en analyse av næringsutvikling i Grenland - utfordringer og muligheter. Denne analysen vil legges til grunn i det videre arbeidet med SNP. Analysen vil se på muligheter og utfordringer knyttet til:

- Næringsstruktur
- Arbeidsmarked

- Innovasjon
- Kompetanse
- Infrastruktur og kommunikasjon
- Kommunale tjenester (Det gode vertskap)
- Attraksjonskraft
- Internasjonalisering
- Samarbeid/fravær av samarbeid av betydning for næringsutviklingen i regionen.

Mer konkret vil det gjennomføres en litteratur-/kvantitativ studie og intervju-/kvalitativ studie. Herunder vil man gå inn på spørsmål av typen; har Grenland en framtidrettet næringsstruktur, hvilke faktorer fremmer arbeidsmarkedsintegrasjoner og hvordan scorer Grenland, og oppfatter næringslivet i regionen at Grenland er et godt vertskap for næringsvirksomhet?

Analyse av næringsutvikling i Grenland - utfordringer og muligheter vil utarbeides av et eksternt kompetansemiljø etter anbuds konkurranse. Mange andre regioner har laget slike analyser. Det er lenge siden sist man gjorde noe tilsvarende i Grenland.

2. Omdømmeundersøkelse

Som anbefalt i samfunnsanalysen, vil det gjennomføres en omdømmeundersøkelse av Grenland i et næringsperspektiv.

Vekst i Grenland IKS vil være ansvarlig for prosjektet. Det er ønskelig at også de andre næringsseksjonene i Telemark, samt Telemark fylkeskommune, blir med.

3. Dialogprosesser

Det vil gjennomføres dialogprosesser med viktige samfunnsaktører som næringsliv, samarbeidspartner og grenlandskommunene i forbindelse med SNP.

4. Forslag til SNP

Det skrives forslag til SNP i lys av analysen, omdømmeundersøkelsen og innspillene i dialogprosessen.

5. Forankring

Forslaget til SNP behandles av ViGs egne organer (styret/representantskapet) og legges fram for politisk behandling i grenlandskommunene.

6. Implementering

Det igangsettes prosesser for implementering av SNP.

Nærmere om delprosjekt 2:

Det skal være attraktivt å drive næring i Grenland! Regionen må derfor ha relevante næringsarealer for alle typer næringsvirksomhet og arealene må ha riktig størrelse og beliggenhet. Kommunene har som ett ledd i ByR fase 1 gått sammen med fylkeskommunen om å kartlegge næringsarealene som i dag finnes i Grenland, samt vurdere behovet for nye arealer. Næringslivet har hatt en sentral rolle i kartleggingsarbeidet.

Strategi for næringsarealer

Næringsarealpolitikken skal både følge opp mål om samordnet areal- og transportpolitikk og den skal være et aktivt virkemiddel for å sikre næringsutvikling. Mens kartleggingen som er gjennomført i ByR fase 1 er faktabasert vil den strategiske fasen i større grad inneholde politiske vurderinger.

Strategien vil avklare hvordan regionen skal føre en helhetlig politikk når det gjelder næringsarealer og hvordan man skal balansere målene om miljøvennlig lokalisering og arealbruk i bypakka med øvrige målsettinger om næringsutvikling.

Prosjektet omfatter strategi for arealer til krevende industri, småindustri, lager, terminaler, tjenesteyting, reiseliv, ressursutvinning, og sentrumsområder. Prosjektet omhandler ikke handelsarealer, ettersom dette er avklart i tidligere planarbeid. Prosjektet omhandler heller ikke produksjonsarealer for naturbasert næring (f.eks. jordbruksarealer og fiskeplasser).

Etablere kartverktøy

Det er lagt ned et betydelig arbeid i å kartlegge alle regionens næringsarealer med utnyttelse, egnethet osv. For å gjøre arbeidet mest mulig tilgjengelig for innbyggere og næringsdrivende i Grenland er det behov for å etablere en brukervennlig web-basert innsynsløsning.

Utvikling av Frier Vest

Samfunnsanalysen i ByR fase 1 påpeker at industrien er vekstdriver nummer en i Grenland. Industrien i Grenland er med på å gi Norge flere bein å stå på. Grenland har de beste forutsetninger for fortsatt å være Norges viktigste industriregion. Gjennom industriplan Grenland ble det klart at Frier Vest-området i Bamble er den delen av Grenland som enklest kan utvikles til nye store industriarealer.

Det er i felles interesse for hele Grenland å legge forholdene til rette for videre industrivekst på Frier Vest. Det er behov for samarbeid Bamble og de øvrige kommunene i Grenland, med fylkeskommunen og private aktører.

Bamble kommune, Vekst i Grenland IKS, Herøya industripark AS, INEOS-bedriftene, Grenland Havn IKS har gjennomført forstudie for å kunne tilby nye, tilrettelagte områder på Frier Vest. Fra 2008 har det pågått et utredningsarbeid som har resultert i et program for trinnvis utvikling av Frier Vest. Området er tatt inn i kommuneplanens arealdel som skal vedtas i juni 2015. Det vil deretter igangsettes arbeid med områdeplan; oppstart august 2015. Arbeidet er kalkulert til 3.5 mill kr. Parallelt vil det arbeides med å etablere det formelle selskapet som skal være ansvarlig for utviklingen av Frier Vest. Herunder må man se på organisasjonsform/selskapsmodell for planlegging,

gjennomføring, finansiering og kommersialisering av prosjektet. Kalkylen for hva et slikt arbeid vil koste, er ikke klar. Men det er snakk om flere millioner kroner.

Med arealer på plass vil Grenland stå langt bedre rustet til å tiltrekke seg ny industri til Norge. Prosjektet er forankret i gjeldende strategiske næringsplan for Grenland.

Fortettingspilot

Kartleggingen av næringsarealer tyder på at mange av næringsarealene i Grenland kan ha lav arealutnyttelse. Dette er ikke optimalt i forhold til mål om å minimere arealforbruk og transport. Man ser imidlertid at problemstillingen er for komplisert til at det uten videre kan stilles krav om en konkret tetthet i overordnede planer. Man får mest til dersom næringslivet er mer på laget. Det søkes derfor om midler til en pilot for å vurdere eller teste ut mulighetene for fortetting i ett utvalgt næringsområde. Målet er å få mer kunnskap og erfaring om problemstillinger, virkemidler og samarbeid mellom viktige aktører. Hvilket område dette blir, må avklares i den videre prosessen. Prosjektet er forankret i Regional plan for samordnet areal- og transport i Grenland.

Næringsutvikling i sentrumsområdene

I arbeidet med Samfunnsanalysen blir det pekt på at det er en forskjell på Grenland og andre større byområder i Norge når det gjelder urbanitet. Dette kan virke inn på attraktiviteten til regionen. Sentrumsutvikling i alle deler av Grenland er viktig for å styrke næringsattraktiviteten i hele regionen. Gjennom Areal og transportplan for Grenland og kommuneplanenes arealdeler er det lagt opp til styrking og fortetting av bybåndet. Porsgrunn og Skien har et spesielt fokus på å utvikle sine sentra, hvor bolig er viktig. Også Kragerø har fokus på bysentrum. Et sentrum må være mer enn et boområde, det må også romme arbeidsplasser, møteplasser og kulturliv. Det er en miks av funksjoner og tettheten av disse som er med å definere sentrum og urbanitet.

Hvilke næringer og hvilke typer arbeidsplasser skal sentraene satse på for å bli attraktive og kunne trekke til seg folk? Sentraene har ulike bystrukturer. Påvirker dette hvilke næringer som bør satses på? Hva skal til for at sentraene blir en motor i utviklingen av Grenland? Det er behov for et større kunnskapsgrunnlag rundt næringsutvikling i sentraene for å kunne besvare alle spørsmålene som springer ut fra Samfunnsanalysen. Kunnskapsgrunnlaget vil inngå i arbeidet kommunene har på sentrumsutvikling og utdype næringsperspektivet i dette arbeidet. Det kan danne grunnlag for en strategi for næringsutvikling i sentraene.

Målgrupper

Målgrupper for prosjekte(ne) er de seks grenlandskommunene, fylkeskommunene og aktuelle næringsaktører.

Delprosjekt 1:

Det vil gjennomføres dialogprosesser med viktige samfunnsaktører som næringsliv, samarbeidspartner og grenlandskommunene i forbindelse med SNP. Dette kan skje gjennom:

- o Møter med næringsforeninger og nettverk i Grenland, herunder Skien næringsforening, Bamble næringsforening, IKT Telemark, Telemark Offshore og Industricluster Grenland.

- o Felles dialogmøter med næringsliv og samarbeidsparter, herunder utvalgte bedrifter/enkeltpersoner, Innovasjon Norge, NHO, LO og Telemark fylkeskommune
- o Grenlandsrådet/felles formannskapsmøte for de seks grenlandskommunene.

Delprosjekt 2:

Gjennomføring:

For å få et godt resultat legges det opp til tett involvering av næringsliv og det politiske miljø. De politiske prosessene bør startes opp etter valget, når nye kommunestyre og nytt fylkesting er på plass. I realiteten er disse først klar for innsats tidligst i november 2015.

Det vil bli behov for prosjektledelse for å drive prosjektene. Det bør engasjeres felles prosjektleder for strategi for næringsarealer og etablering av kartverktøy for presentasjon av dataene.

Videre bør et engasjeres en egen prosjektleder/rådgiver for å finne en organisasjonsform og etablere en gjennomføringsmodell for Frier Vest. Til sist er det behov for prosjektledelse knyttet til en pilot for fortetting av næringsarealer.

Resultat

Resultatmål (hva skal leveres): En ny felles strategisk næringsplan for Grenland (SNP).

Resultatmål/ leveranser:

Felles strategi for næringsarealer i Grenland.

Felles kartløsning for næringsarealer.

Utvikling av næringsarealet «Frier Vest».

Etablert en strategi for fortetting av ett utvalgt næringsområde i Grenland.

Økt kunnskap om næringsutvikling i sentrumsområdene.

Effekter

Det vises her til vedlagte samfunnsanalyse.

Denne ligger til grunn for valg av prosjekter og mål for søknaden.

Tids- og kostnadsplan

Tidsplan

Fremdrift og aktiviteter fremgår av vedlagte prosjektbeskrivelser og budsjett- og finansieringsplan.

Kostnadsplan/budsjett

Tittel	2015	2016	2017	SUM
Næringsarealer - Industriarealet Frier Vest		6 200 000	300 000	6 500 000
Næringsarealer - kartverktøy	100 000	100 000		200 000

Næringsarealer - pilot fortetting		400 000	400 000	800 000
Næringsarealer - sentrumstudier		350 000	350 000	700 000
Næringsarealer - Strategi	600 000	600 000		1 200 000
SNP - analyse	500 000			500 000
SNP - dialogprosess	200 000	350 000		550 000
SNP - implementering			200 000	200 000
SNP - omdømmeundersøkelse	650 000			650 000
SNP - prosjektledelse	150 000	50 000	50 000	250 000
Vekstkultur - pilotregion		300 000		300 000
Sum kostnad	2 200 000	8 350 000	1 300 000	11 850 000

Vedr Industriarealet Frier Vest: Her viser oversikten over kun søknadsbeløpet. Øvrig finansiering er satt til ca 5.9 mill. Dette inkluderer egenfinansiering fra kommunene og øvrige tilskudd fra offentlige og private aktører.

Prosjektet er under utarbeidelse.

«Kostnadene skal spesifiseres, jf. punkt 4 i Utlysningen»

Finansierungsplan

Tittel	2015	2016	2017	SUM
Egenfinansiering	1 250 000	7 125 000	500 000	8 875 000
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	1 250 000	1 225 000	500 000	2 975 000
Sum finansiering	2 500 000	8 350 000	1 000 000	11 850 000

Se nærmere Aktivitetsplan og budsjett i vedlegget.

«Byregionens egenfinansiering skal spesifiseres, jf. punkt 4 i Utlysningen»

Vedleggsliste

Dokumentnavn	Filstørrelse	Dato
Analyse - Mer vekst i Grenland Rapport - 2014.pdf	1 135 798	05.05.2015
Prosjekt Mer vekst i Grenland - ByR fase 2 - søknad KMD.doc.docx	36 561	05.05.2015
Prosjektbeskrivelse fase 2 (2).docx	410 952	05.05.2015
Prosjektskisse - ByR 2 delprosjekt 1.docx	24 142	05.05.2015
Regional analyse 2014 Grenland.pdf	1 883 312	05.05.2015
til potensielle case april 15.pdf	528 266	05.05.2015